

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці II

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 2

Берегове 2022

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ (протокол №9 від 20.12.2022 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор:

Бачо Роберт – доктор економічних наук, професор (ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна).

Заступник головного редактора:

Пойда-Носик Ніна – доктор економічних наук, професор (ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна).

Відповідальний редактор:

Макарович Вікторія – кандидат економічних наук, доцент (ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна).

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України (ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна); *Стойка Наталія* – кандидат економічних наук, доцент (ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна); *Лоскоріх Габрієлла* – доктор філософії з обліку і оподаткування (ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна); *Моца Андрій* – кандидат юридичних наук, доцент (ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна); *Внукова Наталія* – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України (Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна); *Живко Зінаїда* – доктор економічних наук, професор (Львівський державний університет внутрішніх справ, Україна); *Коваленко Юлія* – доктор економічних наук, професор (Державний податковий університет, Україна); *Новіченко Людмила* – кандидат економічних наук, доцент (Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна); *Феньвеш Вероніка* – габілітований доктор наук з галузі економіки, професор (Дебреценський університет, Угорщина); *Махова Рената* – габілітований доктор наук з галузі економіки, доцент (Університет Й. Шельє, Словачька Республіка); *Ілеш Балінт Чобо* – кандидат наук в галузі економіки, професор (Університет Яноша Наймана, Угорщина); *Дунай Анна* – доктор філософії в галузі економіки, професор (Університет Яноша Наймана, Угорщина); *Сас Левенте* – доктор наук в галузі економіки, професор (Клузький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія).

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. Вип. 2 (2022) / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович [та ін.] ; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці ІІ. – Берегове : ЗУІ, 2022. – 286 с. – Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія KB №25089-15029P від 08.11.2021 р.*

Друк наукового журналу здійснено за підтримки уряду Угорщини

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90200 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2022

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

2. szám

Beregszász 2022

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

*Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2022. december 20-i 9. sz. jegyzőkönyv)*

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő:

Prof. Dr. Bacsó Róbert – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor (II. RFKMF, Ukrajna).

Főszerkesztő-helyettes:

Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina - gazdaságtudományok nagydoktora, professzor (II. RFKMF, Ukrajna).

Felelős szerkesztő:

dr. Makarovics Viktória – gazdaságtudományos kandidátusa, docens (II. RFKMF, Ukrajna).

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajnai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa (II. RFKMF, Ukrajna); *dr. Sztojka Natália* – gazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens (II. RFKMF, Ukrajna); *dr. Loszkorih Gabriella* – PhD (II. RFKMF, Ukrajna); *Dr. Moca Andrij* – jogtudományok kandidátusa docens (II. RFKMF, Ukrajna); *Prof. Dr. Vnukova Natália* – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna érdemesült közgazdásza (Simon Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna); *Prof. Dr. Zsivko Zinaida* – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor (Lembergi Állami Belügyi Egyetem, Ukrajna); *Prof. Dr. Kovalenko Julia* – gazdaságtudományok nagydoktora, professzor (Állami Adóegyetem, Ukrajna); *dr. Novicsenko Ljudmila* – gazdaságtudományok kandidátusa, docens (Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Könyvvizsgálói Akadémia, Ukrajna); *Dr. habil. Fenyves Veronika* - PhD, egyetemi docens (Debreceni Egyetem, Magyarország); *Dr. habil. Ing. Machová Renáta* – PhD, egyetemi docens (Selye János Egyetem, Szlovákia); *Prof. Dr. Illés Bálint Csaba* - CsC, egyetemi tanár (Neumann János Egyetem, Magyarország); *Prof. Dr. Dunai Anna* - PhD, egyetemi tanár (Neumann János Egyetem, Magyarország); *Prof. Dr. Szász Levente* - PhD, egyetemi tanár (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia).

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : tudományos folyóirat. 2. szám (2022). Beregszász: II. RFKMF. 2022. 286 o.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek aktuális tudományos kutatásait tesszük közzé.

*A nyomtatott tömegtájékoztatói eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma
KB 25089-15029P 2021. november 8.*

A tudományos folyóirat megjelenését Magyarország Kormánya támogatta

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 2

Berehove 2022

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Scientific Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

Recommended for publication by the Scientific Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 9 dated December 20, 2022)

Editorial board:

Editor-in-Chief:

Bacho Robert – Doctor of Economics, Professor (FR II THCHE, Ukraine).

Deputy Editor-in-Chief:

Poyda-Nosyk Nina – Doctor of Economics, Professor (FR II THCHE, Ukraine).

Managing Editor:

Makarovych Viktoriia – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor (FR II THCHE, Ukraine).

Editorial Board Members:

Orlov Ihor - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine (FR II THCHE, Ukraine); **Stoyka Nataliia** - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor (FR II THCHE, Ukraine); **Loskorikh Gabriella** – PhD in Economics (FR II THCHE, Ukraine); **Motsa Andriy** – PhD in Law, Associate Professor (FR II THCHE, Ukraine); **Vnukova Nataliia** – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine (Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine); **Zhyvko Zinaida** – Doctor of Economics, Professor (Lviv State University of Internal Affairs, Ukraine); **Kovalenko Yuliia** - Doctor of Economics, Professor (State Tax University, Ukraine); **Novichenko Liudmyla** –Candidate of Economic Sciences, Associate Professor (National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, Ukraine); **Fenyves Veronika** – Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor (University of Debrecen, Hungary); **Makhova Renata** - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor (J. Selye University, Slovak Republic); **Illés Bálint Csaba** – Candidate of Sciences in Economics, Professor (John von Neumann University, Hungary); **Dunay Anna** – PhD in Economics, Professor (John von Neumann University, Hungary); **Szász Levente** – PhD in Economics, Professor (Babeş-Bolyai University, Romania).

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : scientific journal. Vol. 2 (2022) / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovych [and others]. – Berehove: FR II THCHE, 2022. – 286 p. – Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KV No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The publication of the scientific journal is sponsored by the government of Hungary

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence adress: Kossuth sq.6, Berehove, Zakarpattia region, Ukraine, 90202

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2022

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Аналіз тенденцій розвитку автомобільної промисловості в Україні	13
Барабашне Карпаті Д., Чакне Філеп Ю. Викликані інноваційним розвитком вимоги роботодавця стосовно компетентностей працівників	24
Кумар К. Розвиток економічних процесів, пов'язаних з використанням сонячної енергії	32
Колісниченко Т. Функціональні характеристики управління ресторанним бізнесом в інноваційній економіці	42
Надь Ж. Систематичний огляд: принципи та кроки	47
Натц К., Салай Ж.Г. Сектор ІКТ в Німеччині	54
Селлеш-Товт А. Прояв та управління негативними наслідками туризму в національних парках Угорщини	66
Баньої Б., Дьордьне Максим Надь Т., Мадяр З. Вплив епідемії коронавірусу та системи державної підтримки на бізнес-стратегію підприємств повіту Сабольч-Сатмар-Берег	77
Моца А. Щодо окремих проблемних питань можливої відміни Господарського кодексу України	88
Потокі Г. Євросоюзівські та інші регіональні джерела фінансування в контексті розвитку Закарпатської області	97

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Дубинська О. Розробка методичних рекомендацій щодо визначення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства на основі розрахунку показників його фінансового стану	109
Коваленко Ю. М. Допоміжні фінансові корпорації на ринку цінних паперів України	117
Неізнестна О., Тригубченко Є. Фондові механізми стратегічного розвитку фінансового потенціалу підприємств України	130
Гуляш Є., Гайду Т. Рейзінгер-Дучаї А. Індикатори ESG у звітах про сталий розвиток – яка роль фінансових установ?	138
Шювегеш Г., Божік Ш., Семан Ю. Достатність капіталу та стан відповідності строків погашення в угорських компаніях централізованого теплопостачання	154
Семан Ю., Божік Ш., Шювегеш Г. Цифровізація банківського сектору в Угорщині	163
Сочка К. Державний борг України: поточні реалії і проблеми	172

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Макарович В. Сучасні інструменти бізнес-аналітики для управління підприємницькою діяльністю	184
Ковач-Румп Г., Тангл А. Впровадження МСФЗ на рівні індивідуальної звітності в Угорщині: емпіричне дослідження	196
Калман Б.Г., Лоскоріх Г., Потокі Г. Сучасна кастова система в оподаткуванні	207
Будаї Е, Деніх Е. Якість бухгалтерської звітності з точки зору студентів	220
Гуренко Т. Облікова інформація – основа для розробки стратегії управління дебіторською заборгованістю	232
Откаленко О. Методика обліку розрахунків з підзвітними особами в установах державного сектору	240
Сливка Я. Соціальні, екологічні, економічні наслідки вуглецевого сліду: обліковий аспект	248
Ганусич В. Аналіз ESG рейтингу компанії	257
Борзан А. Секереш Б. Критичні моменти під час переходу угорських компаній на звітування за МСФЗ	266
РЕЦЕНЗІЯ на колективну монографію «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності, оподаткування і консалтингу в Україні» за ред. д.е.н. проф. Г.М. Колісник	278
Загальні вимоги до оформлення рукописів	281

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Az ukrajnai autóipar fejlődési tendenciáinak elemzése	13
Barabásné dr. Kárpáti D., Csákné dr. Filep J. Az innováció vezérelt fejlődés indukálta munkáltatói kompetenciaelvárások	24
Kumar K. A napenergia felhasználásával kapcsolatos gazdasági folyamatok fejlődése	32
Kolisznicsenkó T. Az éttermi üzletvezetés funkcionális jellemzői az innovatív gazdaságban	42
Nagy Zs. Szisztematikus áttekintés: alapelvek és lépések	47
Náitz K., Szalay Zsigmond G. Tájékoztatásos és kommunikációs technológiai szektor Németországban	54
Szöllős-Tóth A. A turizmus negatív hatásainak megjelenése és kezelése magyarországi nemzeti parkokban	66
Bányai B., Makszim Györgyné Nagy T., Magyar Z. A koronavírus járvány és a támogatási viszonyok hatása a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei vállalkozások üzleti stratégiájára	77
Moca A. Az Ukrajnai Gazdasági Kódex esetleges eltörlésének problémás kérdései	88
Pataki G. Az Európai Unió és egyéb regionális fejlesztési források lehetőségei Kárpátalja fejlesztésének vonatkozásában	97

2. FEJEZET. PÉNZÜGY ÉS BANK

Dubinszka O. A vállalkozások pénzügyi-gazdasági biztonsági szint meghatározásának módszertani ajánlásai a pénzügyi mutatók számítása alapján	109
Kovalenkó Ju. Kiegészítő pénzügyi szervezetek Ukrajna értékpapír piacán	117
Nyeizvesztina O., Trigubcsenkó J. Az ukrajnai vállalatok pénzügyi potenciáljának stratégiai fejlesztésére irányuló értéktőzsdéi mechanizmusok	130
Gulyás É., Hajdu T., Reizinger-Ducsai A. ESG indikátorok a fenntarthatósági jelentésekben – mi lehet a szerepük a pénzügyi intézményeknek?	138
Süveges G., Bozsik S., Szemán J. Tőke-és lejáratil megfeleléség állapotota a magyar távhőszolgáltató vállalatoknál	154
Szemán J., Bozsik S., Süveges G. A bankszektor digitalizálása Magyarországon	163
Szocska K. Ukrajna államadóssága: jelenlegi helyzete és problémái	172

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Makarovics V. Modern üzleti elemző eszközök az üzletvezetés irányításában	184
Kovács-Rump H., Tangl A. Az IFRS-ek bevezetése az egyedi beszámolók szintjén Magyarországon: empirikus kutatás	196
Kálmán B.G., Loszkorih G., Pataki G. Modern kasztrendszer az adózásban	207
Budai E., Denich E. A számviteli beszámolók minősége hallgatói nézőpontból	220
Hurenkó T. Számviteli információ – a kintlévőségek stratégia kidolgozásának alapja	232
Otkalenkó J. Az állami szektor intézményeinek beszámolóköteles személyekkel való elszámolásának számviteli módszertana	240
Szlivká J. A szénlábnyom társadalmi, környezetvédelmi, gazdasági következményei: számviteli szempont	248
Hanuszics V. A vállalat ESG rangsorának elemzése	257
Borzán A., Szekeres B. A magyarországi vállalatok IFRS áttérésének kritikus pontjai	266
REZENZIÓ prof. Dr. Kolisznik H. által szerkesztett „Számvitel, elemzés, könyvvizsgálat, jelentéskészítés, adózás és tanácsadás fejlesztésének jelenlegi helyzete és kilátásai Ukrajnában” című kollektív monográfiára	278
Publikációs követelmények	281

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Analysis of the automotive industry development trends in Ukraine	13
Barabás Kárpáti D., Csák Philip J. Employer competence expectations induced by innovation-driven development	24
Kumar K. Development of economic processes utilizing solar energy	32
Kolisnychenko T. Functional characteristics of restaurant business management in an innovative economy	42
Nagy Zs. A systematic review: principles and steps	47
Nätz K., Szalay Zs. G. ICT-sector in Germany	54
Szóllós-Tóth A. The emergence and management of the negative effects of tourism in Hungarian national parks	66
Bányai B., Makszim Györgyné Nagy T., Magyar Z. The effect of the coronavirus on the business strategy and the support conditions of Szabolcs-Szatmár-Bereg County businesses	77
Motsa A. Regarding certain problematic issues of the possible Economic Code of Ukraine cancellation	88
Pataki G. Opportunities of European Union and other regional funding sources in relation to the Transcarpathia development	97

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Dubynska O. Development of methodological recommendations for determining the level of financial and economic security of the enterprise based on indicators of financial condition	109
Kovalenko Yu. Auxiliary financial corporations in the securities market of Ukraine	117
Nieizviestna O., Tryhubchenko Ye. Stock mechanisms of strategic development of financial potential of Ukrainian enterprises	130
Gulyás É., Hajdu T.-Z., Reizinger-Ducsai A. ESG indicators in sustainability reports – what is the role of financial institutions?	138
Süveges G., Bozsik S., Szemán Ju. Capital adequacy and maturity matching status of Hungarian district heating companies	154
Szemán Ju., Bozsik S., Süveges G. Digitalization of the banking sector in Hungary	163
Sochka K. State debt of Ukraine: current realities and problems	172

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Makarovych V. Modern business analytics tools for business management	184
Kovach-Rump H., Tangl A. The implementation of international financial reporting standards at the level of individual reports in Hungary: an empirical research	196
Kalman B.G., Loskorikh G., Pataki G. Modern caste system in taxation	207
Budai E., Denich E. Financial reports quality from the students perspective	220
Hurenko T. Accounting information as the basis for development a receivables management strategy	232
Otkalenko O. Methods of settlements accounting with accountable persons in public sector institutions	240
Slyvka Ya. Social, ecological, economic consequences of the carbon footprint: an accounting aspect	248
Hanusych V. Analysis of the company's ESG rating	257
Borzán A., Szekeres B. Critical points of Hungarian companies transition to IFRS	266
REVIEW of the Collective Monograph "Current state and prospects for the development of accounting, analysis, auditing, reporting, taxation and consulting in Ukraine" edited by Dr. Prof. H.M. Kolisnyk	278
General requirements for manuscripts	281

DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2022-2-266-277>
UDC 657.37(439)

Anita BORZÁN

PhD, egyetemi docens
Pénzügyi és Számviteli Kar, Számvitel Tanszék
Budapesti Gazdasági Egyetem
ORCID ID: 0000-0002-4301-0175

Bernadett SZEKERES

PhD, egyetemi adjunktus
Gazdaságtudományi Kar, Pénzügy és Számvitel Tanszék
Eötvös Loránd Tudományegyetem
ORCID ID: 0000-0002-8137-1465

A MAGYARORSZÁGI VÁLLALATOK IFRS ÁTTÉRÉSÉNEK KRITIKUS PONTJAI

Анотація. Зараз у сфері бухгалтерського обліку основним прагненням є те, щоб правила звітності були визнані на міжнародному рівні, щоб усунути відмінності між фінансовими звітами в окремих країнах, тим самим зміцнивши довіру інвесторів, і шляхом уніфікації правил бухгалтерського обліку гарантувати, що фінансові звіти надають порівнянну, надійну та прозору інформацію. Для фермерів одним із ключів до підвищення конкурентоспроможності та довгострокового виживання може стати застосування міжнародних стандартів та перехід на облік за МСФЗ. В Угорщині Закон про бухгалтерський облік певні групи компаній зобов'язує, а іншим – тільки дозволяє складати фінансову звітність відповідно до МСФЗ (англ. IFRS – International Financial Reporting Standards). Тому в результаті прискорення глобалізації, питання, чи вигідно вводити нові стандарти, турбує керівників підприємств. Це є серйозним викликом для угорських компаній. Використання фінансових звітів, складених за міжнародними стандартами мають ряд переваг, але під час переходу з'являються нові фінансові витрати. З точки зору бізнесу, важливим є рішення, чи вигоди від переходу переважать витрати. У ході нашої роботи ми описуємо етапи впровадження, Міжнародні стандарти фінансової звітності і результати опублікованих на даний момент опитувань та їхній досвід. Метою нашого дослідження є представити та дослідити реалізовані переваги та недоліки переходу на Міжнародні стандарти фінансової звітності в Угорщині. Бажаємо представити найбільш суттєві облікові та організаційні зміни в процесі переходу, а також визначити критичні моменти. В процесі порівняння на даний час діючих вимог на законодавчому рівні Угорщини та Міжнародних стандартів фінансової звітності, результатами нашого дослідження є виклад місцевих особливостей, подібностей та відмінностей між двома системами бухгалтерського обліку. Також перерахування переваг та недоліків переходу на Міжнародні стандарти фінансової звітності для фахівців бухгалтерського обліку, які мають відповідну інформаційну базу.

Ключові слова: системи бухгалтерського обліку, Угорський Закон про бухгалтерський облік, Міжнародні стандарти фінансової звітності, перехід на МСФЗ, фінансова звітність, МСФЗ 1.

JEL Classification: M40.

Абстракт. Napjainkban a számvitel területén a legfőbb törekvés, hogy a beszámoló készítési szabályok nemzetközileg elismertek legyenek, megszűnjenek az egyes országokban a pénzügyi kimutatások közötti különbségek, ezáltal erősödjön a befektetők bizalma, valamint a számviteli szabályok egységesítésével a pénzügyi jelentések összehasonlítható, megbízható és transzparens információkat biztosítsanak. A gazdálkodók számára a versenyképesség javítása, a hosszútávú fennmaradás egyik kulcsa lehet a nemzetközi standardok alkalmazása és az IFRS-ek szerinti

beszámolóra történő áttérés. Magyarországon a számviteli törvény a vállalkozások egyes körére kötelezően előírja, míg mások számára lehetővé teszi a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (International Financial Reporting Standards) szerinti beszámolók elkészítését. Ezért az egyre gyorsuló globalizáció hatására Magyarországon is számos vállalati vezetőben fogalmazódott meg a kérdés, hogy érdemes-e a nemzetközi számviteli előírások szerint átalakítani a számviteli nyilvántartásokat. Így a magyarországi vállalkozások számára napjainkban egyrészt a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok bevezetése, másrészt annak gyakorlati használata jelent komoly kihívást. Üzleti szempontból fontos döntés, hogy számos előnye mellett a sok változás és pótlólagosan felmerülő költségek mellett az átállásból származó haszon meghaladja-e a ráfordításokat. Tanulmányunk célja a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokra történő áttérés realizálható előnyeinek és hátrányainak, valamint az átállás legjelentősebb számviteli és szervezeti változásainak bemutatása, feltárása, a kritikus pontok azonosítása. Munkánk során ismertetjük a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok bevezetésének lépéseit, az eddig publikált felméréseket, azok tapasztalatait. Összehasonlítjuk a magyar számviteli törvény és a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok pénzügyi kimutatások készítésére vonatkozó előírásait, ismertetjük az International Financial Reporting Standards rendszer szerinti újszerű közzétételeket. Kutatásunk eredménye egyrészt a két számviteli rendszer közötti hasonlóságok és eltérések összegzése, másrészt a megfelelő információs háttérrel rendelkező számviteli szakemberek számára az International Financial Reporting Standards áttérésből származó előnyök és hátrányok feltárása.

Kulcsszavak: számviteli rendszerek, magyar számviteli törvény, Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok, IFRS áttérés, pénzügyi kimutatások, IFRS 1

Abstract. One of the main aspirations in the field of accounting today is making reporting rules internationally recognized, unifying the accounting rules and eliminating the differences between the financial statements in individual countries, thereby strengthening the confidence of investors and ensuring that the financial reports provide comparable, reliable and transparent information. One key element of improving competitiveness and ensuring a long-term sustainable operation for businesses may be the application of international standards and the transition to accounting according to IFRS. In Hungary, the Accounting Act makes it mandatory for some groups of companies, while allowing others to prepare financial statements in accordance with International Financial Reporting Standards. Therefore, as a result of the accelerating globalization, the question whether it is really worthwhile to restructure their accounting records according to the international accounting standards has been raised in several Hungarian corporate executives as well. Thus, nowadays the introduction of the IFRS and their practical usage pose a serious challenge for Hungarian entrepreneurs. From a business perspective, it is an important decision that in addition to its several benefits and besides the plenty of changes as well as the additional costs, the benefits of transition can outweigh the expenditure. The aim of our study is to present and explore the advantages and disadvantages of the transition to the International Financial Reporting Standards as well as the most significant accounting and organizational changes of the transition and to identify the critical points. In the course of our work, we are describing the steps of the introduction of IFRS, the surveys published so far and their experiences. We are comparing the requirements concerning the preparation of financial statements of the Hungarian Accounting Act as well as the International Financial Reporting Standards, and we are describing the new disclosures according to the IFRS system. The result of our research means on the one hand, a summary of the similarities and differences between the two accounting systems on the other hand, it involves exploring the benefits and drawbacks of the transition to the International Financial Reporting Standards for accounting professionals with appropriate information background.

Key words: Accounting systems, Hungarian Accounting Act, International Financial Reporting Standards, transition to IFRS, financial statements, IFRS 1

A probléma felvetése általánosságban. Napjainkban egyre inkább relevanciát nyer a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok alapján összeállított pénzügyi kimutatásokra való áttérés, és ennek feltételeként összeállítandó IFRS szerinti nyitómérlegben szereplő vagyonelemek első értékelése. A globalizáció hatására

Magyarországon is a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok térhódításának lehetünk szemtanúi, a magyar szabályozás is egyre inkább teret ad a standardok alkalmazásának.

Első lépésként az Európai Unió szabályozásban jelent meg annak igénye, hogy a nemzetközi tőkepiacon működő vállalatok egységes számviteli elvek szerint készítsék el pénzügyi kimutatásaikat, így biztosítva azok összehasonlíthatóságát. Ennek megvalósításához az Európai Unió Tanácsa 2002-ben kiadta a 1606/2002/EK rendeletét, amely az Európai Unió tőzsdéin jegyzett, konszolidált beszámolót készítő vállalatok számára előírta a konszolidált pénzügyi kimutatásaik Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok szerinti összeállítását. Az előírás hatására azok a magyarországi gazdálkodó egységek, amelyek nem feleltek meg a rendeletnek továbbra sem készíthettek IFRS szerinti beszámolót, nem választhatták egyedi pénzügyi kimutatásaik összeállításához a nemzetközi szabályrendszert.

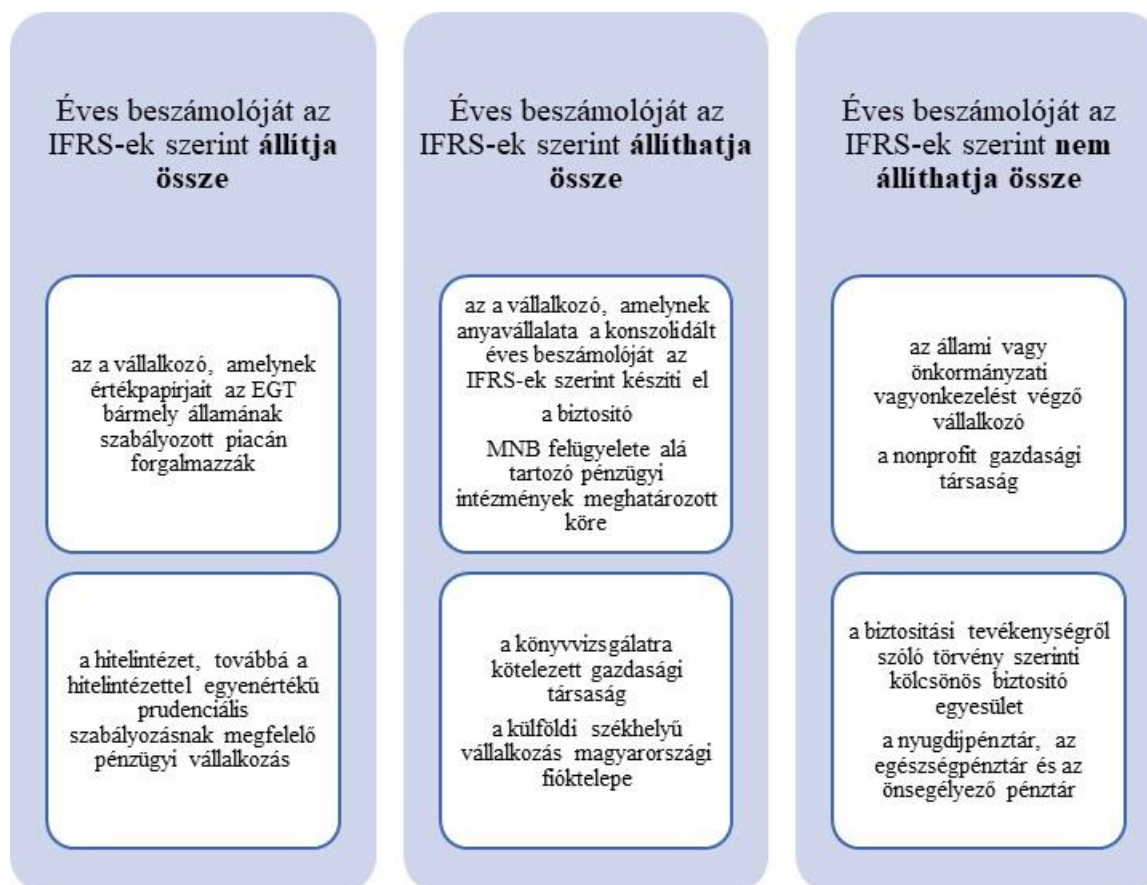
A szabályozás második lépéseként Magyarországon 2016. január 1-jétől az IFRS-ek egyedi beszámolási célokra történő alkalmazása választhatóvá vált azon gazdálkodók számára, amelyek az Európai Gazdasági Térség (EGT) bármely tőzsdéjén jegyzettek, valamint amennyiben az anyavállalat úgy határoz, akkor azon társaságok is dönthetnek az IFRS-ek használata mellett egyedi beszámolójuk összeállításakor, amelyek legfőbb anyavállalata a nemzetközi standardok szerint készíti el a konszolidált beszámolóját.

A változás harmadik lépése tovább bővítette a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi célokra történő magyarországi alkalmazását. 2017. január 1-jétől már nem csak választási lehetőség, hanem bizonyos esetekben kötelezővé vált a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok alkalmazása. A kötelező használók körébe tartoznak 2017-től az EGT bármely piacán forgalmazott értékpapírral rendelkező vállalatok.

Az igazán jelentős változást Magyarországon a számviteli törvény azon paragrafusa okozta, ami minden egyéb kritérium nélkül 2017. január 1-jétől választhatóvá tette az IFRS-ek alkalmazását minden gazdálkodó egység számára, amely könyvvizsgálatra kötelezett. Ez a törvénymódosítás biztosítja kutatómunkánk relevanciáját. Természetesen az IFRS-ek magyarországi alkalmazásának kibővítése számos egyéb területet érintő törvény és rendelet módosítását indokolta (1. ábra).

Ha összehasonlítjuk a két számviteli rendszert, akkor a pénzügyi kimutatások tekintetében a leglényegesebb eltérés, hogy a magyar számviteli törvény explicit módon határozza meg a beszámoló struktúráját, míg az IFRS nagyobb szabadságot biztosít ezen a területen [1].

Az IFRS előírásai alapján összeállított pénzügyi kimutatások adattartalma, a bemutatott információk mennyisége és részletezettsége lényeges előnyt jelent a magyarországi számviteli szabályozás alapján elkészített beszámolóval szemben. A nemzetközi számvitel szerinti követelmények és a vonatkozó közzétételek sokkal részletesebb előírásokat tartalmaznak, mint a magyar számviteli jogszabályok [2].

1. ábra. A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok használatára vonatkozó magyar (2000. évi C. számviteli törvény 9/A) előírások

Forrás: Saját szerkesztés

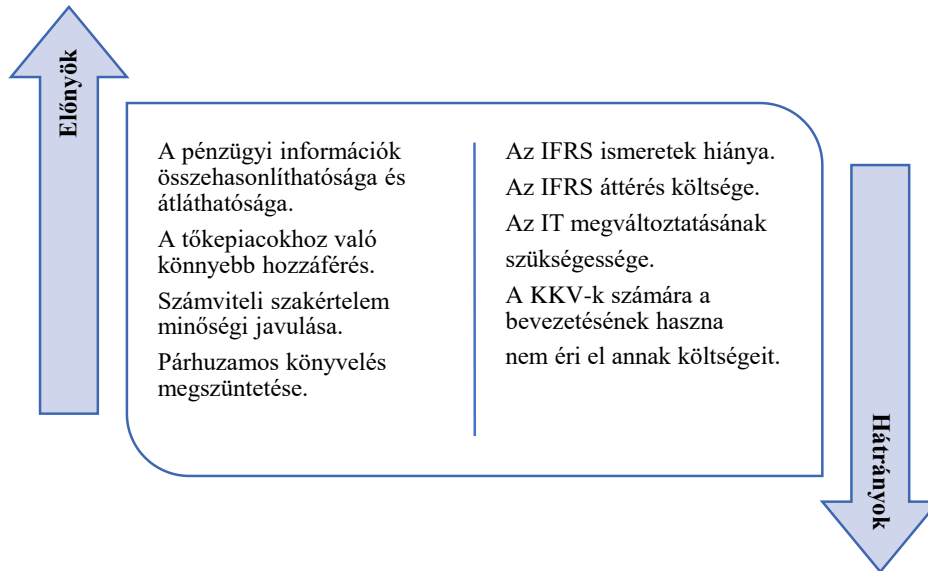
Összességében megállapíthatjuk, hogy az IFRS rendszerre történő átállás lehetősége az elmúlt években már biztosított volt Magyarországon, de az áttérés gyakorlati elvégzéséhez limitált számú szemléltető példa állt a gazdálkodó egységek rendelkezésére.

A legfrissebb kutatások és publikációk elemzése. Tanulmányunkat az IFRS bevezetés lépéseinek és más vállalkozások eddig tapasztalt nehézségeinek bemutatásával kezdjük, amelyeket a Big4 cégek – Deloitte, EY, KPMG, PwC – által készített felmérések alapján ismertetünk. A nemzetközi számviteli beszámolási rendszer mellett döntő vállalatok számára a legnagyobb kihívást az IFRS áttérés által nyert hasznok és felmerülő ráfordítások megbecsülése jelenti az áttérést megelőzően. Mivel az IFRS rendszerre történő átállás minden vállalat számára jelentős pénzbeli- és időbeli ráfordítást igénylő folyamat, ezért maga a döntés is alapos átgondolást és felkészülést igényel.

Az átállással járó előnyök egyes iparágakban és vállalatméret felett meghaladják a bevezetés költségeit, mert az IFRS szerint készült pénzügyi kimutatások több és jóval részletesebb információt szolgáltatnak a magyarországi számviteli szabályozás alapján elkészített beszámolóval szemben [2].

IFRS-áttérés előnyei és hátrányai. Az IFRS rendszer előnyeinek és hátrányainak ismertetése során összegyűjtöttük azokat az elemeket, amelyek a nemzetközi

beszámolási rendszert már alkalmazó gazdálkodó egységek szerint a sikertényezők vagy a kritikus területek voltak. Mindezek ismeretében releváns képet kapunk arról, hogy milyen változásokon kell keresztülmennie egy vállalatnak és ehhez milyen költségek, valamint jövőbeni hasznok kapcsolódhatnak.

2. ábra. Az IFRS bevezetés előnyei és hátrányai

Forrás: Saját szerkesztés a PwC, 2014 tanulmány alapján

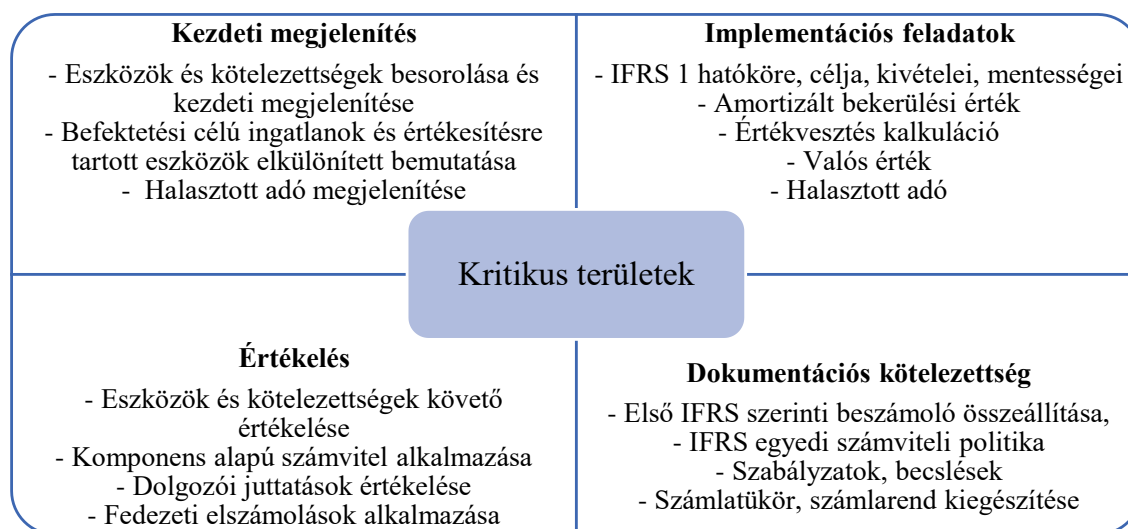
Az IFRS bevezetésével és alkalmazásával kapcsolatos előnyök és hátrányok feltárásához a PwC által publikált, Big4 cégek által készített kutatás eredményeit ismertetjük (2. ábra). A kérdőívet jellemzően olyan közép-európai országban belül tevékenykedő vállalatok töltötték ki, amelyeknél az IFRS használata kötelező volt vagy lehetőségük volt az áttérés választására [3].

A kérdőívet kitöltő gazdálkodók az IFRS legnagyobb előnyeként a pénzügyi kimutatások logikusságának és információadó képességének javulását emelték ki, valamint a nyilvánosságra hozott információk következetességét. Mindezek eredményeként összehasonlíthatóvá válik a gazdálkodó egységek pénzügyi helyzete más külföldi vállalkozásokkal, kiküszöbölve ezáltal az országok közötti számviteli eltéréseket. Az IFRS rendszerre történő áttéréssel a gazdálkodók számára megnyílik az út a külföldi tőkepiacok felé is, hiszen pénzügyi információik a külföldi potenciális befektetők számára is érthetővé és elemezhetővé válnak. Az átállási folyamat végeredményeként a gazdálkodó egységek képzetesebb szakemberekkel és magasabb szintű számviteli rendszerrel rendelkeznek, amely elősegíti a vezetői döntéstámogató riportok információtartalmának hatékonyságát.

Az előnyök mellett a hátrányok között említették meg, mint az egyik legfőbb akadályt a megfelelő IFRS szaktudással rendelkezők hiányát, valamint a rendszer bevezetése miatt jelentkező többletköltségeket is. Ezek a pótlólagos erőforrás felhasználások: az információtechnológiai (IT)-rendszerek átalakításához, az áttéréshez kapcsolódó adminisztrációs terhekhez és átképzésekhez kapcsolódnak. Mindezek ismeretében a kis- és középvállalkozásokat (KKV) magában foglaló szektor számára előreláthatólag az átállás okozta költségek meghaladják a bevezetéssel járó előnyöket.

Az IFRS bevezetés sikertényezői és buktatói. A tanulmány következő részében szakmai cikkek és felmérések alapján ismertetjük azokat a kulcstényezőket, amelyek a legfontosabbak ahhoz, hogy az IFRS-re való áttérés eredményes legyen, valamint azokat az elemeket, amelyek a leginkább veszélyeztethetik az átállási projekt sikerét.

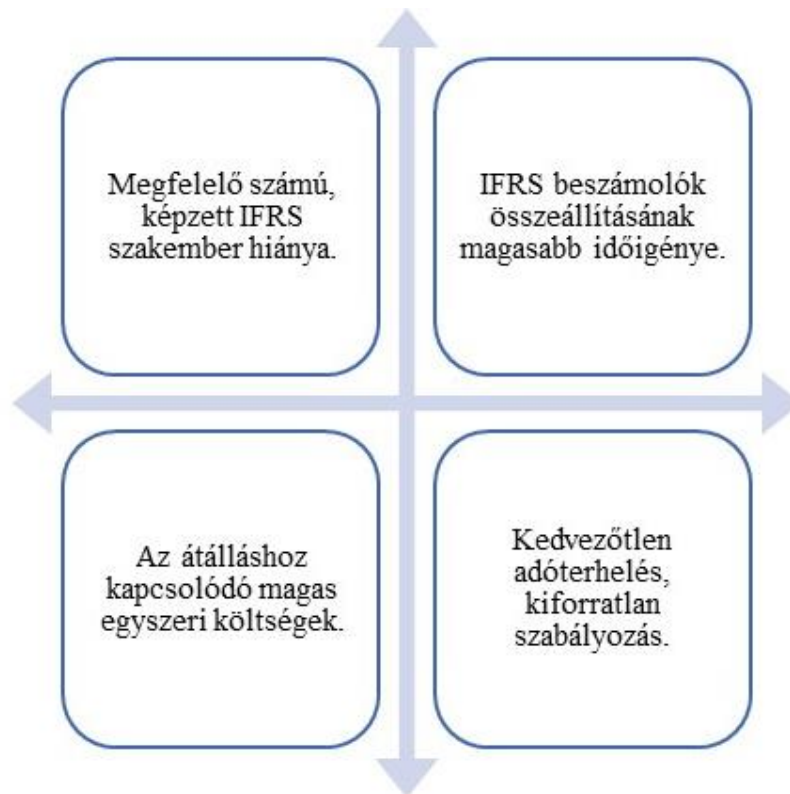
Mielőtt azonban a konkrét vezetői döntés megszületik az IFRS-re történő átállásról fel kell tárnunk, hogy melyek a magyar számviteli rendszer és a nemzetközi előírások közötti főbb különbségek, valamint, hogy az új típusú számviteli információk előállításához milyen vállalati IT fejlesztések, új erőforrásigények társulnak [4]. A 3. ábrán emeljük ki a Deloitte Magyarország 2017-es az IFRS-re való áttérés első tapasztalatairól készített felmérése alapján a főbb kritikus területeket.

3. ábra. Az IFRS áttérés kritikus területei
 Forrás: Saját szerkesztés a Deloitte, 2017 alapján

A Deloitte szakmai cikke alapján a sikeres IFRS-átállásban nem csak a számviteli terület érintett, az egész cégnek át kell állnia az IFRS szerinti gondolkodásra, valamint fontos az átálláshoz az észszerű időintervallum biztosítása, a határidők betartása. Az előzetes GAP-elemzés során, amelynek célja, hogy megállapítsa milyen hasonlóságok és eltérések vannak a magyar és az IFRS előírásai között, az átállást végző szervezet segít a vállalatnak értékelné a meglévő folyamatait, kidolgozva a lehetséges lépéseket, hatásvizsgálatot készít az átállásról. Megfelelő időt kell ráfordítani e hatáselemzésre, hiszen csak így lehet elősegíteni a sikeres folyamatot. Az elemzés után a vállalat dönt az elszámolási és értékelési lehetőségekről és elkészíti az új számviteli politikát. Ezután következik maga az implementáció, végül a tesztelés folyamata [4].

A Deloitte Magyarország 2018-ban újabb felmérést készített az IFRS áttérés gyakorlatáról, az eltelt egy év függvényében a legnagyobb kihívások esetleges változásáról (4. ábra). A vizsgálatok azt igazolták, hogy továbbra is jelentős azoknak a magyarországi gazdálkodóknak a száma, amelyek vagy már áttértek, vagy tervezik a nemzetközi számvitelre történő átállást. Az áttérést kiváltó okok között az anyavállalati elvárás, a jogszabályi előírások, az üzleti partnerek elvárásainak való megfelelés, a kedvezőbb adóterhelés, valamint a külföldi pénzügyi piacok felé nyitás jelent meg [5].

4. ábra. Az IFRS áttérés legnagyobb kihívásai

Forrás: Saját szerkesztés a Deloitte, 2018 alapján

A kritikus területek azonosítása során a 2017-es felméréshez képest két tényező esetében számottevő a változás, egyrészt 19%-kal növekedett azon válaszadók száma, akik nem rendelkeznek megfelelően felkészült szakemberrel, másrészt 14%-kal többen válaszolták, hogy az IFRS előírások speciális adószabályainak ismeretében van jelentős elmaradásuk [5].

A Deloitte 2018-as felmérése az IFRS 9 standard kihívásait is vizsgálta. A beérkezett válaszok alapján a megkérdezettek 91%-a rendelkezik pénzügyi instrumentumokkal, de a kutatásban résztvevőknek csak 6%-a működik a pénzügyi szektorban. Az új standard az eddig alkalmazott IAS 39 standard vagy magyar előírások alapján elkészített pénzügyi eszközök nyilvántartásával, kezdeti és követő értékelésével kapcsolatos folyamatok átalakítását, fejlesztését igényli, melyet a megkérdezettek 82%-a külső erőforrás segítségével készül megoldani [5].

A cikk célja. Kutatásunk célja, hogy feltárjuk és ismertessük a gazdasági társaságok vezetőinek, a számviteli szakembereknek, hogy milyen előnyöket azonosíthatnának az IFRS szerinti számvitel alkalmazásával, és emellett milyen nehézségeket élnének meg IFRS-áttéréssel. Mindennek igazolásához összegyűjtöttük azokat a legfontosabb tényezőket, amelyek a sikeres IFRS-áttéréshez szükségesek, valamint megvizsgáltuk, hogy az áttért vállalkozások tapasztalata alapján melyek azok a buktatók, amelyek sikertelenné tehetik az átállási projektet.

Kutatásunk során több kérdésre is keressük a választ. Az első felmerült kérdésünk: hogyan állhatnak át a gazdasági társaságok az IFRS szerinti beszámoló készítésre? Ennek megválaszolásához azonban elengedhetetlen annak tisztázása, hogy mely gazdálkodók, milyen feltételek mellett választhatják az IFRS-t. Második kutatási

kérdésünk: milyen előnyök és hátrányok származnak a magyarországi vállalatok esetében az IFRS-ekre való áttérésekből. A kérdés megválaszolásához SWOT-elemzés segítségével értékeljük a potenciális lehetőségeket, veszélyeket, illetve az általánosságban felismerhető erősségeket és gyengeségeket a magyarországi vállalatok körében az IFRS áttérés szempontjából.

A kutatási eredmények bemutatása. A magyar számviteli törvény hatálya alá tartozó gazdálkodók számára a számviteli törvény vonatkozó előírásai alapján kell megvalósítani az IFRS átállást. A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok közül az IFRS 1 A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok első alkalmazása című standard tartalmazza az áttéréssel járó kötelezettségeket, alkalmazandó értékelési módszereket, az egyes IFRS-ek szerinti értékelési módszerek alóli mentességeket, legyenek azok választhatóak vagy kötelező érvényűek. Ezen standard fekteti le az IFRS-ekre való átállás alapköveit, és útmutatást nyújt arra vonatkozóan, hogy milyen formai és tartalmi követelményeknek kell megfelelnie a gazdálkodó egység IFRS szerinti nyitó pénzügyi kimutatásainak.

A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolás Standardokra történő átállás szabályai. A számviteli törvény V/A. fejezete tartalmazza az IFRS-ek szerint éves beszámolóra történő áttérés szabályait. Az áttérés egyik feltétele, hogy a gazdálkodó megkapja – IFRS minősítéssel rendelkező könyvvizsgáló által kibocsátott – az áttérésre való felkészültséget igazoló könyvvizsgálói jelentést, amely szerint felkészült arra, hogy áttérjen a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok szerinti éves beszámoló összeállítására. Az IFRS-ekre történő áttérést a gazdálkodó legkésőbb az áttérés napja előtt 30 nappal be kell jelentse az állami adóhatóság részére, melyhez csatolni kell a könyvvizsgálói jelentést.

A könyvvizsgálói jelentés kiadását megelőzően a könyvvizsgálónak meg kell győződnie arról, hogy a társaság alkalmaz-e az IFRS-ek szerinti beszámolójának összeállítása során a számviteli törvény 10. § (6) bekezdése szerinti szakképesítéssel rendelkező személyt, valamint rendelkezik-e az IFRS-ek szabályai alapján elkészített számviteli politikával és az áttérés napját megelőző üzleti év első napjára elkészített IFRS-ek szerinti nyitómérleggel [6].

A gazdálkodó egység első, IFRS-ek szerinti pénzügyi kimutatásai azok az első, éves pénzügyi kimutatások, amelyekben a gazdálkodó egység átveszi az IFRS-eket azzal, hogy kifejezetten és korlátozások nélkül kijelenti e pénzügyi kimutatások IFRS-eknek való megfelelését.

- Az IFRS-re történő áttérés időpontja annak a legkorábbi időszaknak a kezdete, amelyről a gazdálkodó egység teljes körű összehasonlító információt mutat be az IFRS-ek szerint az első, IFRS-ek szerinti pénzügyi kimutatásaiban.
- Az első IFRS-ek szerinti beszámolási időszak a gazdálkodó egység első, IFRS-ek szerinti pénzügyi kimutatásai által lefedett legutolsó beszámolási időszak.
- A pénzügyi helyzetre vonatkozó, IFRS-ek szerinti nyitó kimutatás a gazdálkodó egység a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatása az IFRS-ekre való áttérés időpontjában.

Az IFRS-ekre való áttérés időpontjára a gazdálkodó egységnek egy pénzügyi helyzetre vonatkozó, IFRS-ek szerinti nyitó kimutatást kell készítenie és prezentálnia. Ez a kiindulópont az IFRS-ekkel összhangban álló elszámolásaihoz. A gazdálkodó

egységnek ugyanazt a számviteli politikát kell alkalmaznia a pénzügyi helyzetre vonatkozó, IFRS-ek szerinti nyitó kimutatásában és valamennyi, az első, IFRS-ek szerinti pénzügyi kimutatásaiban bemutatott időszakra. A társaságnak meg kell felelnie minden egyes, az első, IFRS-ek szerinti beszámolási időszak végén hatályban lévő IFRS-nek. Az IFRS-ek szerinti nyitó kimutatásban:

- meg kell jeleníteni minden olyan eszközt és kötelezettséget, amelyeket az IFRS-ek előírnak;
- nem szabad megjeleníteni eszközként vagy kötelezettségként az olyan tételeket, melyek megjelenítését az IFRS-ek nem engedélyezik;
- át kell sorolni azokat a tételeket, amelyeket a korábbi számviteli szabályozással összhangban az eszközök, a kötelezettségek egy csoportjába vagy a saját tőke bizonyos elemei között szerepeltek, de az IFRS standardokkal összhangban más típusú eszközök, kötelezettségek vagy saját tőke elemek; és
- alkalmazni kell az IFRS-eket minden megjelenített eszköz és kötelezettség értékelésekor [7].

Az IFRS-ekre való áttérés során kétféle közzétételi követelményt különíthetünk el az áttérés végrehajtásához és az első IFRS szerinti pénzügyi kimutatásokhoz kapcsolódó közzétételeket. Előbbi funkciója, hogy összekapcsolja a múltbeli és az első IFRS beszámolás közötti eseményeket, melynek eszköze az egyeztetés. Ennek folyamán az áttérés során keletkezett különbségeket szükséges megvizsgálni, valamint egyeztetni kell a saját tőke egyes elemeit, és az egyéb átfogyó eredmény értékeit az előző pénzügyi kimutatás fordulónapjára.

Összességében azt láthatjuk, hogy a magyar számviteli törvény viszonylag szűkszavúan szabályozza a nemzetközi beszámolási rendszerre való áttérést, a bemutatott előírások alapján csak az áttérés végrehajtását megelőzően elengedhetetlen lépéseket ismerteti. Ezzel szemben az IFRS rendszerben egy teljes standard foglalkozik a nemzetközi számviteli szabályok bevezetésével. Az IFRS 1 alapelve értelmében a gazdálkodónak úgy kell összeállítania az IFRS szerinti nyitómérlegét, mintha a vállalkozás működése során végig az IFRS-ek szerinti számviteli előírásokat alkalmazta volna. Ez az elvárás jelentős terhet jelentene az áttérést választó gazdálkodó egységek számára, ezért is tartalmaz a standard számos könnyítést, mentességet.

Az áttérés előnyei, hátrányai. A bemutatott felmérések eredményei is azt igazolják, hogy az IFRS átállás előnyei mellett számos nehézséget és veszélyt is rejt az áttérési folyamat. Véleményünk szerint nem azonos a pro és kontra tényezők megoszlása az összes magyarországi vállalat esetén, mert vannak olyan tényezők, amelyek nagyban befolyásolják, hogy mely gazdálkodó egység számára egyértelműen nyereséges és melyek számára elvetendő az átállás a nemzetközi pénzügyi beszámolási rendszerek használatára. Az IFRS átállás SWOT elemzésének eredményét az 5. ábrán foglaljuk össze.

A nemzetközi számviteli szabályrendszerre történő áttérés mérlegelésekor az egyik legnagyobb ösztönző, hogy az átállás előtt álló gazdálkodó egység egy olyan nemzetközi vállalatcsoport része, ahol az anyavállalat már az IFRS-ek szerint állítja össze a konszolidált beszámolóját. Ezek a vállalatok eddig éves beszámolójukat a magyar számviteli törvény alapján készítették el és mindemellett havonta,

negyedévente, évente átkonvertálták az adatokat az IFRS-ek szerint. Ezen gazdálkodó egységek már olyan kiépített belső rendszerrel rendelkeztek, amely képes volt a nemzetközi előírásokat követni. Így az átállással kiküszöbölhetővé vált a duplikált számviteli nyilvántartások párhuzamos vezetése. A gazdálkodó egységek számára a nemzetközi tőkepiacon való eredményes jelenlét elérése érdekében kiemelt fontosságú a számviteli adatok transzparenciája, ezért megjelent az igény egy olyan egységes beszámolási rendszer iránt, amely alapján a vállalatok pénzügyi információi összehasonlíthatóvá válnak. Ezt biztosítja az IFRS-ek egyedi beszámolási célokra történő egyre bővebb alkalmazásának lehetővé tétele magyarországi viszonylatban.

Nehézséget jelent a gazdálkodó egységek számára az IFRS-szakemberek hiánya, beleértve a tanácsadókat és könyvvizsgálókat, akik nem rendelkeznek elég ismerettel és tapasztalattal. A nemzetközi rendszerben IFRS képesítéssel kell rendelkezniük a munkatársaknak, ennek megoldására pedig továbbképzésekkel lehet felkészülni, amely a költségek további növekedésével jár. Az átálláskor a vállalatnak alaposan elemezni kell a lehetséges adóhatásokat, leginkább a társasági, illetve az iparüzési adó vonatkozásában, valamint a magyar rendszerben nem kezelt halasztott adó hatása is jelentős lehet. Ez külső szakértők bevonását vagy az adózással foglalkozó munkatársak képzését igényli, mely további költségeket jelent.

Az IFRS-átállás több lehetőséget is rejt magában. Az IFRS biztosítja a számviteli összehasonlíthatóságot nemzetközi szinten, így egy magyar vállalat versenyképesebbé válhat a nemzetközi piacon, ahol ez egy külön érték. Amennyiben a vállalat fontolóra veszi a későbbi tőzsdei kibocsátást, és a jövőben nyitna a nemzetközi piacok felé, az IFRS szerinti beszámolók megfelelő összehasonlíthatóságot és minőséget biztosítanak. A nemzetközi ügyfelek, illetve partnerek számára vonzóbbnak tűnhet az a gazdálkodó, melynek pénzügyi kimutatásai az IFRS standardok szerint készültek, hiszen egységes volta miatt külföldi vállalatoknak transzparenssebbé, átláthatóbbá válnak a cég eredményei. Az IFRS alkalmazása azt a lehetőséget is biztosíthatja a gazdálkodók számára, hogy újraértékeljék meglévő folyamataikat, hiszen az átállás során több szempontból kell felmérni a társaság működését. Ennek eredményeképp a gazdálkodó felülvizsgálja a kialakult, rutinszerű működési struktúrákat, javítva a meglévő rendszereken. Ez hosszútávon támogatja a hatékony döntéshozást.

A legtöbb gazdálkodó számára az egyik legnagyobb kihívás az átállás során az IT implementáció. Ehhez szükséges az addig használatban lévő vállalati információs rendszer fejlesztése, ha az nem megfelelő, egy új kiépítése. Fontos felmérni, hogy a társaságnak pontosan milyen rendszerekre van szüksége, és ezek beszerzése, kialakítása, működtetése mekkora ráfordításokkal jár. Ennek elmaradása esetén előfordulhat, hogy nagyobb költségek fordulnak elő a tervezettnél, akár nagyobb veszteségeket is okozva. Általánosságban elmondható, hogy a gazdálkodó egységek számára kihívást jelent annak felmérése, hogy milyen változásokat hozhat tevékenységükben az IFRS-ekre történő áttérés, és itt nem csak a számszerűen mérhető változásokra kell gondolni, hanem az egyéb kvalitatív tényezőkre is.

Erőségek	Gyengeségek
Anyavállalati beszámolóval konzisztens információ Dupla könyvvezetés kiküszöbölése Nemzetközi szinten összehasonlítható pénzügyi információk	Megfelelő képzettséggel rendelkező szakember Idő- és költségigényes átállás Különbség az IFRS és a magyar számviteli- és adószabályok között
Lehetőségek	Veszélyek
Növekvő bizalom a gazdálkodó felé a befektetők irányából Hatékonyabb működési struktúra Megcélzott tőzsdei bevezetés előkészítése	Vállalati rendszerek, IT fejlesztések költsége Az átállásból származó hasznok nem haladják meg a ráfordításokat A változások szervezetre gyakorolt hatásának felmérése

5. ábra. A magyarországi vállalatok IFRS átállásának vizsgálata SWOT elemzés segítségével

Forrás: Saját szerkesztés

A nemzetközi szabályrendszerre történő átállásnak a SWOT-analízis középpontjába állításával olyan lehetőségeket és veszélyeket tud a gazdálkodó egység felismerni, amelyek egyértelműen megerősítik számára, hogy kiemelkedő haszonnal jár az áttérési folyamat melletti elköteleződés, ugyanakkor annak is eszköze is lehet, hogy felmérje a veszélyeket, a költségeket, amelyek olyan mértékben haladhatják meg a hasznokat, hogy a döntéshozó elvetheti az IFRS áttérést. Egy részletes SWOT-elemzés alkalmazásával a gazdálkodó egység olyan átfogó eredményre juthat az átállás mellett és ellen szóló érvekkel kapcsolatban, amely számos általános és cégspecifikus tényezőt lefedhet, jelentősen megkönnyítve az áttérés hatásainak elemzését.

Következtetések és a kutatás továbbvitelének lehetőségei. A magyarországi nagyvállalatok számára a nemzetközileg átlátható, magas minőségű számviteli információt biztosító IFRS rendszerre történő áttérés számos szempontból erősíti, mind a vállalatokat, mind a gazdaságot. Az első kutatási kérdésre tanulmányunkban a magyar és a nemzetközi szabályozás bemutatása biztosítja a választ: Magyarországon az IFRS szerinti számviteli rendszer használóinak körét két csoportba bonthatjuk, egyrészt akiknek kötelező, másrészt akiknek megengedett az áttérés. A magyar szabályozás alapján 2017-től választhatja az IFRS szerinti beszámolóképzést és működést minden olyan vállalkozás, amely a számviteli törvény szerint kötelezett a könyvvizsgálatra. A számviteli átállás előkészítése során számos akadállyal kell, hogy szembenézzenek a gazdálkodó egységek. A nemzetközi standardok implementációja megköveteli a magyarországi jogszabályi rendszerhez kapcsolódó különböző komponensek módosítását, fejlesztését.

A második kutatási kérdésünkre SWOT elemzés levezetésével adtuk meg a választ, amelynek kiértékelésével a potenciális lehetőségeket, veszélyeket, illetve az általánosságban felismerhető erősségeket és gyengeségeket mutattuk be a magyarországi vállalatok körében az IFRS áttérés szempontjából. A nemzetközi számviteli előírásokra történő áttérés számos lehetőséget hordoz magában, melyek kihasználása elősegíti az átállás értékteremtésének maximalizálását. Az IFRS-ek

használata a gazdálkodók pénzügyi jelentéseinek átláthatóságát nem csak belföldön, de nemzetközi szinten is javítja. A nagyvállalatok IFRS implementációja veszélyeket is hordozhat magában, amelyek az átállás értékteremtését fenyegetik. Az átállás során a szabályozói környezetben jelentkező változások az implementáció sikerességét veszélyeztetik. A nemzeti jogalkotás kiemelt fontossággal bír az európai kultúrában, ezért a nemzetközi standardok nem csak elvi alapon befolyásolják a döntéshozás minőségét.

A nagyvállalatok körében a nemzetközi standardok magyarországi alkalmazása már ismert, ugyanakkor a KKV-k esetében a konvergencia még kezdetleges fázisában tart. A magyar gazdaság folyamatos világkereskedelmi integrációja nem csak a nagyvállalatokat, hanem a kis- és középvállalkozásokat is érinti. Magyarországon az IFRS-ek szerinti pénzügyi kimutatások lehetősége már adott, de a KKV szektorban történő implementáció még nincs napirenden. Az International Financial Reporting Standards for Small and Medium Enterprises (IFRS for SME), az IFRS-ek egy egyszerűsített változata, amelynek célja, hogy a KKV-k adminisztratív terhet csökkentse. Az IFRS for SME a teljes nemzetközi standardrendszeren alapul, de olyan jellegű módosításokkal, hogy a KKV-k pénzügyi jelentéseinek felhasználóinak szükségleteire és költség-haszon mérlegelésre reflektáljon. Az IFRS for SME egyszerűsítései a KKV-k költségeinek és terheinek csökkentése érdekében történtek. Kutatásunk további iránya az IFRS for SME magyarországi bevezetésének és alkalmazhatóságának vizsgálata.

IRODALOMJEGYZÉK

1. Interstand (2016): „Az IFRS és MSZSZ szerinti beszámolók főbb eltérései” Working Paper. <https://interstand.hu/2016/10/10/az-ifrs-es-mszsz-szerinti-beszamolok-fobb-elteresei-elseo-resz/>. Letöltve: 2022.05.22.
2. Borzán A., Szekeres B. (2020): Az immateriális eszközök fogalma, értékelése a magyar és román nemzeti, valamint a nemzetközi számviteli előírások tükrében. Vállalkozásfejlesztés a XXI. században X./1. Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar, Budapest, pp. 55-71.
3. PwC & Deloitte & EY & KPMG (2014): „Úton az IFRS felé” Working Paper. https://www.pwc.com/hu/hu/szolgalattasok/ifrs/uton_az_ifrs_fele.pdf. Letöltve: 2022.05.24.
4. Deloitte (2017): „Az IFRS-re való áttérés első tapasztalatai” Working Paper. <https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/audit/articles/hirlevelek/az-ifrs-atteres-elseo-tapasztalatai-2017-januar.html>. Letöltve: 2022.05.22.
5. Deloitte (2018): „Összefoglaló jelentés a 2018. évi IFRS felmérés eredményeiről” Working Paper. <https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/audit/articles/ifrs-felmeres.html>. Letöltve: 2022.05.22.
6. MKOGY Jogtár (2020): 2000. évi C. törvény a számvitelről”. Working Paper. <https://mkogy.jogtar.hu/getpdf?docid=A0000100.TV&printTitle=2000.+%C3%A9vi+C.+t%C3%B6rv%C3%A9ny&targetdate=ffffff4&referer=lawsandresolutions>. Letöltve: 2022.05.24.
7. Pénzügyminisztérium (2020): „Nemzetközi Számviteli Standardok – International Financial Reporting Standards (IFRS-ek)” Working Paper. <https://ngmszakmaiteruletek.kormany.hu/a-nemzetkozi-penzugyi-beszamolasi-standardok-international-financial-reporting-standards-ifrs-ek-alkalmazasa-egyedi-beszamolasi-celokra>. Letöltve: 2022.05.22.

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. Вип. 2 (2022) / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович [та ін.] ; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. – Берегове : ЗУІ, 2022. – 286 с. – Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Відповідальний за випуск:

Роберт БАЧО

Технічний редактор:

Вікторія МАКАРОВИЧ

Коректура англomовного тексту

Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:

Габор ПОТОКІ

УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Друк наукового журналу здійснено за підтримки уряду Угорщини

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90200 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 7637 від 19 липня 2022 року.

Надруковано: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua) Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року

Підписано до друку 20.02.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 23,24.

Формат 70x100/16. Замовл. №458.

Тираж 50.